

พระพุทธศาสนา
จะช่วยชาติบ้านเมือง
ได้อย่างไร

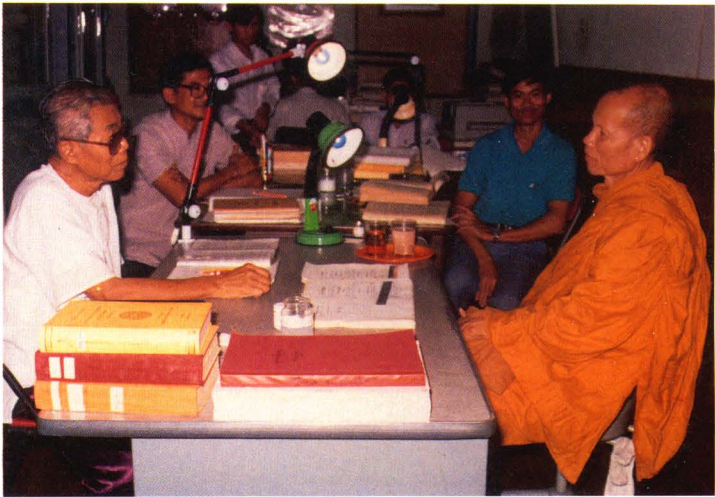
พร รัตน์สุวรรณ

อเนกชาติสังสาร
คหการ คเวสนโต
คหการก ทิฏฺเฐสิ
สพฺพา เต ฉาสฺกา ภคฺคา
วิสงฺขารคตฺติ จิตฺตํ

สนฺธาวิสฺสุ อนิพฺพิสฺสิ
ทฺกฺขา ชาติ ปุณฺนปฺปุนฺนํ.
ปุณฺน เคหํ น กาสฺสิ
คหฺภูมฺมิ วิสงฺขตฺติ
ตณฺหานํ ขยมชฺฌคฺคา.

พ. ๖. ๒๕/๑๕๓-๑๕๔/๔๔ มจร.

เราได้เสาะแสวงหามานานแล้วว่า ใครหนอเป็นนาย
ช่างผู้สร้างเรือน (คืออดีตภาพของเรานี้) แต่ไม่พบ จึงได้
ท่องเที่ยวไปสู่สังสารวัฏนับชาติไม่ถ้วน การเกิดบ่อย ๆ
เป็นทุกข์ ฯลฯ

C

**พระพุทธศาสนา
จะช่วยชาติบ้านเมือง
ได้อย่างไร**

พร รัตนสุวรรณ

พิมพ์ครั้งที่ ๔/๒๕๔๐

พระพุทธศาสนาจะช่วยชาติบ้านเมืองได้อย่างไร
โดย พระ รัตนสุวรรณ

พิมพ์ครั้งที่ ๔ : พฤศจิกายน ๒๕๔๐

จำนวนพิมพ์ : ๕,๐๐๐ เล่ม

สพพทาน์ ธมฺมทาน์ ชินาติ
การให้ธรรม ย่อมชนะการให้ทั้งปวง

พ. ศ. ๒๕/๓๕๔/๗๘ มจร.

คำปรารภ

การจัดพิมพ์คัมภีร์อรรถกถาและคัมภีร์ฎีกาฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นั้น อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ได้เป็นผู้ริเริ่มดำเนินการตรวจชำระจัดพิมพ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๙ เป็นต้นมา ได้จัดพิมพ์เสร็จเรียบร้อย ๔๗ เล่มหนังสือ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๔ แล้วได้ร่วมกับทางมหาจุฬา ฯ นำคัมภีร์พระไตรปิฎกและคัมภีร์อรรถกถาฉบับมหาจุฬา ฯ เข้าทูลเกล้า ฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ ซึ่งพระองค์พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นผู้แทนพระองค์รับถวาย เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

ต่อมา อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ได้เริ่มดำเนินการตรวจชำระจัดพิมพ์คัมภีร์ฎีกาอีก ๑๓ คัมภีร์ ๒๖ เล่ม

[๒]

หนังสือ แต่คัมภีร์ฎีกานั้นยังจัดพิมพ์ไม่เสร็จ ท่านก็จากไปปรโลกเสียก่อน อย่างไรก็ตาม คณะศิษย์และคณะผู้ตรวจชำระก็ได้ดำเนินการจัดพิมพ์จนเสร็จเรียบร้อยรวม ๑๓ คัมภีร์ ๒๖ เล่มหนังสือ ได้มอบถวายมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยคือ

เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๗ จำนวน ๔ คัมภีร์ ๑๓ เล่มหนังสือ

และวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๘ อีก ๙ คัมภีร์ ๑๓ เล่มหนังสือ รวม ๒๖ คัมภีร์ ๑๓,๐๐๐ เล่มหนังสือ

การจัดพิมพ์คัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา ที่อาจารย์พรรัตนสุวรรณ ได้เริ่มไว้ ยังดำเนินไปเรื่อย ๆ โดยคณะศิษย์และท่านทานบดีผู้อุปถัมภ์การจัดพิมพ์ในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้จัดพิมพ์เพิ่มอีก ๓ คัมภีร์ ๔ เล่มหนังสือ คือ (๑) คัมภีร์กัณฑ์ชาวตริณีอรรถกถา ๑ เล่ม (๒) คัมภีร์เนตติอรรถกถา ๑ เล่ม (๓) คัมภีร์วิสุทธิมรรค ภาค ๑-๒ ๒ เล่ม ได้มอบถวายแด่มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เมื่อ

วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๙ ณ พระอุโบสถวัดมหาธาตุ ฯ ท่าพระจันทร์ กทม.

ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ นี้จัดพิมพ์ ๕ คัมภีร์ ๔ เล่ม หนังสือ คือ (๑) คัมภีร์มิลินทปัญหา ๑ เล่ม (๒) คัมภีร์เนตติ-คัมภีร์เปฏฐโกปเทส ๑ เล่ม (๓) คัมภีร์วินยสังคหอรรถกถา ๑ เล่ม (๔) คัมภีร์มหาวงศ์ (ภาค ๑) ๑ เล่ม

ทั้ง ๕ คัมภีร์ ๔ เล่ม หนังสือนี้ ได้ประกอบพิธีมอบถวายแด่มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๐

การจัดพิมพ์คัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา สืบต่ออายุพระพุทธศาสนา เริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๙ จนถึงปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นเวลา ๑๒ ปี ได้จัดพิมพ์คัมภีร์ต่าง ๆ สำเร็จเรียบร้อยแล้ว จำนวน ๘๑ เล่ม และมอบถวายให้มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นผู้ดูแลรักษา จำหน่ายจ่ายแจกส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งนำไปเก็บไว้ที่หอพระคัมภีร์ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน จังหวัดเพชรบูรณ์

ดูรายชื่อกัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา หน้า ๓๑

ในการประกอบพิธีมอบถวายคัมภีร์แด่มหาจุฬา ฯ ได้จัดงานตามที่เคยจัดมา คือจัดงานตรงกับวันคล้ายวันเกิดของอาจารย์พร รัตนสุวรรณ คือวันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ วันลอยกระทง (อาจเลยไปบ้าง) ปีนี้ ได้นำหนังสือ “พระพุทธศาสนา จะช่วยชาติบ้านเมืองได้อย่างไร” มาจัดพิมพ์แจกเป็นธรรมบรรณการในงานนี้ด้วย หนังสือเล่มนี้ อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ได้เขียนขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๗ จัดพิมพ์ไปแล้ว ๓ ครั้ง

พิมพ์ครั้งที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๑๗ จำนวน ๕,๐๐๐

พิมพ์ครั้งที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๑๙ จำนวน ๑,๐๐๐

พิมพ์ครั้งที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๒๓ จำนวน ๑,๐๐๐

การจัดพิมพ์ครั้งนี้ นับเป็นการจัดพิมพ์ครั้งที่ ๔

ในหนังสือเล่มนี้ อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ได้ชี้ถึงสาเหตุที่ทำให้ประเทศชาติบ้านเมืองมีความยุ่งยาก และ

ทำให้ประชาชนเดือดร้อน ซึ่งเป็นเหตุการณ์เมื่อ ๒๐ ปี
 กว่ามาแล้ว และก็ป็นเหตุการณ์ที่ประเทศไทยประสบมา
 เป็นระยะมาบ้างน้อยบ้าง จนปี ๒๕๔๐ นี้ ประเทศไทย
 มีความยุ่งยาก ประชาชนมีความเดือดร้อนจนแทบจะคุม
 สติไม่อยู่กันแล้ว

พร้อมกันนั้น อาจารย์พร ก็ได้แนะแนวทางวิธีการ
 แก้ปัญหาความยุ่งยากเดือดร้อนนานาประการไว้ด้วย
 แต่ท่านก็ได้ปรารภไว้ในคำนำว่า

“หลักการต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าแนะนำไว้ใน
 หนังสือเล่มนี้ เป็นเพียงอุดมการณ์เท่านั้น ซึ่งใน
 ทางปฏิบัติแล้วยากที่จะดำเนินการให้บรรลุถึง
 เป้าหมายได้ หรือถ้าเป็นไปได้ ก็ต้องใช้เวลา
 มากนับเป็นสิบ ๆ ปีจึงจะเป็นผลสำเร็จ”

ในภาวะการณ์เช่นนี้ ควรจะได้ศึกษาข้อแนะนำหรือ
 วิธีแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกันบ้าง ถึงจะไม่ทันการณ์ แต่ก็
 ทำให้ทราบสาเหตุแห่งปัญหานั้น ๆ เพื่อหาทางป้องกัน
 ไม่ให้เกิดปัญหาเช่นนี้ขึ้นอีก

[๖]

หวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจ
ศึกษาบ้างไม่มากก็น้อย

ด้วยความปรารถนาดี

ศรีเพ็ญ จัตูทะศรี

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๐

สำนักค้นคว้าทางวิญญาณ ๔๗/๒ ถนนสามเสน บางลำพู

เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐

โทร. ๒๘๒-๒๐๒๕, ๖๒๙-๑๙๕๑, โทรสาร ๒๘๑-๑๗๐๖

คำนำ

พิมพ์ครั้งที่สอง

หนังสือเรื่อง พระพุทธศาสนาจะช่วยชาติบ้านเมืองได้อย่างไรนี้ ได้พิมพ์อีกเป็นครั้งที่สอง และในการพิมพ์ครั้งแรกนั้น ข้าพเจ้าไม่ได้เขียนคำนำหรือคำชี้แจงใด ๆ เพราะข้อความในหน้าแรกก็เป็นคำนำอยู่แล้ว แต่การพิมพ์ในครั้งที่สองถ้าจะไม่เขียน ก็เกรงว่าผู้อ่านจะไม่ทราบถึงความเป็นมาในการเขียนเรื่องนี้ โดยเฉพาะก็คือต้องการจะบันทึกไว้ว่า หนังสือเรื่องนี้ได้เขียนครั้งแรกเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๑๗ ในสมัยที่อาจารย์สัญญาธรรมศักดิ์ ยังเป็นนายกรัฐมนตรีอยู่ และในขณะนั้นก็ยังไม่มีการเลือกตั้งผู้แทน แต่ก็ได้มีการเตรียมการที่จะให้มีเลือกตั้งผู้แทนในอนาคต และหวังจะได้รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง เพราะฉะนั้นในหนังสือเล่มนี้จึงแนะแนวทางถึงการที่จะได้ผู้แทนและรัฐบาลที่ดีว่าควรจะดำเนินงานไปในรูปไหน จึงจะได้ดีจริง ๆ

แต่อย่างไรก็ดี ข้าพเจ้าก็เชื่อว่า คนส่วนมากที่ได้อ่านหนังสือเล่มนี้ คงจะต้องมีความรู้สึกว่่า หลักการต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าแนะนำไว้ในหนังสือเล่มนี้ เป็นเพียงอุดมการณ์เท่านั้น ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วยากที่จะดำเนินการให้บรรลุถึงเป้าหมายได้ หรือถ้าเป็นไปได้ ก็ต้องใช้เวลานานมากนับเป็นสิบ ๆ ปีจึงจะเป็นผลสำเร็จ ซึ่งสรุปแล้วก็คือ หลักการนั้นอาจจะดีจริง แต่มันก็ช้าเกินไป ไม่ทันกับเหตุการณ์ของบ้านเมืองซึ่งจะรอนานถึงขนาดนั้นไม่ได้

และอีกประการหนึ่ง หนังสือเล่มนี้ก็ได้พิมพ์เผยแพร่มาเป็นเวลาถึง ๒ ปีกว่าแล้ว ก็ยังไม่เห็นได้ดำเนินการใด ๆ ตามหลักการที่ว่าไว้ ฉะนั้น จึงยังเห็นได้ชัดว่า หลักการต่าง ๆ ที่กล่าวไว้นั้นเป็นเพียงอุดมการณ์จริง ๆ ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วทำไม่ได้ อาจจะเป็นเพราะเหตุนี้กระมัง ข้าพเจ้าจึงได้สังเกตเห็นว่า ยังไม่เคยมีนักการเมืองหรือนักศึกษาใด ๆ กระตือรือร้นในอันที่จะนำหลักการอันนี้ไปใช้ แต่ถึงกระนั้น เมื่อข้าพเจ้าได้มาอ่านข้อความทั้งหมดในหนังสือเล่มนี้อีกครั้ง ในการพิมพ์ครั้งที่สองนี้ ข้าพเจ้าก็ยังมองเห็นว่า ตราบใดที่ยังไม่ได้ดำเนินการตามหลักการตามที่กล่าวไว้ในหนังสือเล่มนี้ เราทั้งหลาย

ก็อย่าหวังเลยว่า เราจะได้พบเห็นความเจริญรุ่งเรือง ความอุดมสมบูรณ์และสันติสุขของบ้านเมืองได้จริง ๆ ไม่ว่าเราจะได้ใช้หลักการหรือนโยบายใด ๆ ที่คิดว่าดีและเหมาะสมทุกประการแล้วก็ตาม เพราะหลักการหรือนโยบายต่าง ๆ ที่คิดว่าดีนั้น แม้ว่าจะใช้ได้ผลก็จริง แต่ก็ยังเป็นเพียงชั่วคราวเท่านั้น ซึ่งในที่สุดก็จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงกันอีกเช่นอย่างที่เคยเป็นมาแล้วไม่ทราบว่่ากี่ครั้งก็หนนั้นเอง ข้าพเจ้ายังคงมีความเชื่อมั่นว่า โดยหลักการทางศาสนาเท่านั้นที่จะทำให้ประเทศของเราและรวมทั้งโลกด้วยประสบสันติสุขได้จริง ด้วยเหตุนี้จึงได้จัดพิมพ์ขึ้นมาอีก และตั้งใจว่าจะพิมพ์เผยแพร่ไปเรื่อย ๆ จนกว่าคนทั้งหลายจะได้มองเห็นชัดและตื่นตัวกันจริง ๆ ในอันที่จะดำเนินการตามหลักการในหนังสือเล่มนี้

พร รัตนสุวรรณ

๑๐ ธันวาคม ๒๕๑๙

สำนักค้นคว้าทางวิญญาณ (ชั่วคราว)

๔๗/๒ ถนนสามเสน บางลำพู กรุงเทพมหานคร

โทร. ๒๘๒-๒๐๒๕ เข้าตรอกข้างร้านตัดเสื้อมิตรราชา

ซึ่งอยู่ใกล้ ๆ กับถนนลำพู ทางเข้าวัดสังเวช ฯ

สถิติการพิมพ์

พิมพ์ครั้งที่ ๑	มิถุนายน	๒๕๑๗	จำนวน	๕,๐๐๐	เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ ๒	ธันวาคม	๒๕๑๙	จำนวน	๑,๐๐๐	เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ ๓	ธันวาคม	๒๕๒๓	จำนวน	๑,๐๐๐	เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ ๔	พฤศจิกายน	๒๕๔๐	จำนวน	๕,๐๐๐	เล่ม

พระพุทธศาสนา จะช่วยชาติบ้านเมืองได้อย่างไร

เมืองไทยทุกวันนี้ มีความยุ่งยากขนาดไหน ประชาชนเดือดร้อนอย่างไร ทุกคนทราบดี และทางที่จะแก้ปัญหานั้นมีหลักสำคัญอยู่อย่างหนึ่ง คือ ถ้าสามารถกำจัดพวกข้าราชการที่ทำการทุจริต ฉ้อราษฎร์บังหลวง พวกพ่อค้าหรือนายทุนที่คอยฉวยโอกาสขึ้นราคาสินค้าอย่างไม่เป็นธรรม ทำการขูดรีดประชาชนส่วนใหญ่ซึ่งไม่มีทางที่จะต่อสู้ ให้หมดสิ้นไป กำจัดการเอารัดเอาเปรียบ และการคอร์รัปชั่นทั้งหลายให้หมดไปได้ บ้านเมืองก็จะร่มเย็นเป็นสุข และภัยจากพวกก่อการร้ายหรือพวกคอมมิวนิสต์ก็จะหมดไปด้วย การปฏิบัติเพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครอง โดยวิธีใช้กำลังบังคับก็จะไม่เกิดขึ้นได้ ในเมื่อประชาชนส่วนใหญ่มีความเป็นอยู่ดีขึ้น และการ

รุกรานจากต่างประเทศนั้น ถ้าหากว่าคนภายในประเทศไม่เป็นใจด้วย ก็ไม่มีทางที่จะเกิดขึ้นได้ ดังนั้นปัญหาสำคัญจึงอยู่ตรงที่ว่า ทำอย่างไร เราถึงจะได้คนดีและมีความสามารถมาช่วยกันปราบปรามการทุจริตต่าง ๆ ให้หมดสิ้นไป ทำการกู้บ้านกู้เมืองให้พ้นจากความทุกข์ยาก และภัยพิบัติต่าง ๆ

เราทั้งหลายเชื่อกันว่า กรุงศรีอยุธยาไม่สิ้นคนดี แต่ทำอย่างไร เราถึงจะรู้ว่าใครเป็นคนดีแห่งกรุงศรีอยุธยา และเมื่อไรคนดีแห่งกรุงศรีอยุธยาจึงจะปรากฏตัวออกมา และถึงแม้หากว่า จะมีคนดีแห่งกรุงศรีอยุธยาเกิดขึ้นแล้วจริง แต่ถ้าหากคนดี ๆ ที่จะเป็นกำลังช่วยกันมีไม่พอ ก็ไม่สามารถที่จะทำการกู้บ้านกู้เมืองได้ เพราะฉะนั้นเราควรจะมีวิธีการหรือนโยบายอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อรวบรวมคนดีทั้งหลายให้มาทำความรู้จักกัน และในเมื่อคนเหล่านี้รวมกำลังกันได้แล้ว ก็จะได้รู้ได้โดยไม่ว่าใครคือคนดีแห่งกรุงศรีอยุธยา

ข้าพเจ้าเชื่อว่า คนที่มีคุณลักษณะเหมาะสมเป็นผู้นำซึ่งสามารถที่จะปราบยุคเข็ญได้สำเร็จ และสามารถสร้าง

บ้านเมืองให้มีความเป็นปึกแผ่น มีพลังแห่งความสามัคคีกันทั่วประเทศ และสร้างความอุดมสมบูรณ์ให้เกิดขึ้นนั้นมีอยู่อย่างแน่นอน และก็พร้อมที่จะปรากฏตัวเป็นผู้นำ ถ้าหากเขาแน่ใจว่า เขาจะได้รับ ความสนับสนุนจากคนดีทั้งหลายอย่างเพียงพอ ขอได้โปรดพิจารณาดูว่าการปกครองบ้านเมืองในยุคต่อไป ซึ่งจะต้องมีพรรคการเมืองนั้น ถ้าหากเราได้ผู้แทนที่ไม่ดี รัฐบาลที่ดีก็จะเกิดขึ้นไม่ได้ แต่สภาพการณ์ของบ้านเมืองเท่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้บ่งชี้ให้เห็นว่า ถึงแม้ว่าฝ่ายรัฐบาลจะสามารถดำเนินการให้การเลือกผู้แทนเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ แต่ก็เป็นการยากที่จะป้องกันพวกผู้สมัครที่ไม่ดี ซึ่งใช้อำนาจเงินหรือเล่ห์เหลี่ยมเพทุบายต่าง ๆ เข้ามาเป็นผู้แทน และถ้าผู้แทนส่วนใหญ่สามารถซื้อได้ด้วยเงินหรือเห็นแก่เงิน โดยไม่เห็นแก่ประเทศชาติอย่างแท้จริงแล้ว การปกครองในแบบประชาธิปไตยก็ไปไม่รอด

อันที่จริงเมืองไทยเวลานี้จะปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยแท้ ๆ นั้นยากที่จะเป็นไปได้ แต่การปกครองแบบกึ่งประชาธิปไตยกึ่งเผด็จการ จะสามารถทำให้

บ้านเมืองสงบเรียบร้อยดีกว่าการปกครองในแบบเสรีประชาธิปไตยล้วน ๆ แต่ข้อสำคัญบุคคลที่จะเป็นผู้นำ และเป็นคณะรัฐบาลนั้น จะต้องเป็นคนที่ดีพร้อมจริง ๆ คือ ต้องมีคุณธรรมสูง ไม่คอร์รัปชันเลยไม่ว่าในกรณีใด ๆ และต้องมีความสามารถในหน้าที่ของตัวเป็นอย่างดีด้วย รัฐบาลแบบนี้เท่านั้น ที่จะสามารถปกครองบ้านเมืองได้เรียบร้อย ปัญหาสำคัญจึงมีอยู่ว่า เราจะได้ผู้นำและรัฐบาลที่ว่านี้ได้อย่างไร

ในสมัยโบราณตั้งแต่ดึกดำบรรพ์มาแล้ว ไม่ว่าในยุคใดหรือสมัยใด ในเมื่อบ้านเมืองเกิดยุคเข็ญ เกิดข้าวยากหมากแพง จะต้องอาศัยคนที่มีบุญบารมีมาก จึงจะสามารถปราบยุคเข็ญนั้นได้ เรื่องพระนารายณ์อวตารลงมาปราบยุคเข็ญ หรือผู้มีบุญจุติลงมาเกิดเพื่อปราบยุคเข็ญ คติความเชื่อที่ว่านี้ยังเป็นจริงอยู่ทุกสมัย สำหรับสมัยโบราณใครคือพระนารายณ์ผู้อวตารลงมาเกิดหรือใครคือผู้มีบุญจุติลงมาเกิด ผู้ที่สามารถรู้ได้จริง ๆ โดยไม่ผิดพลาด ก็คือพวกฤาษีหรือนักบวชที่ได้ฌานสมาบัติขั้นสูง ซึ่งสามารถจะรู้ถึงอดีตชาติของคน

ทุกคนได้ ผู้ที่มีความสามารถในทางนี้ถึงแม้ในปัจจุบันนี้
ข้าพเจ้าก็เชื่อว่ามี ถ้าหากผู้ที่มีอำนาจในบ้านเมือง มี
ความตั้งใจที่จะเสาะแสวงหาจริง ๆ แล้วก็เข้าใจว่าคงจะ
ได้พบ

วิธีการที่จะเสาะแสวงหาท่านผู้มีบุญนั้น มีอยู่
หลายวิธี แต่วิธีหนึ่งซึ่งน่าจะทำได้ก็คือ เทียบเสาะแสวง
หาดูว่าบรรดานักบวชหรือผู้ที่มีสมาธิขั้นสูง ซึ่งสามารถ
จะรู้ถึงอดีตชาติของบุคคลในชาติก่อน ๆ มีอยู่ที่ไหนบ้าง
ซึ่งเมื่อรู้ว่าอยู่ที่ไหน ก็ควรจะไปหาหรือเชิญท่านมา
ปรึกษาเรื่องการบ้านการเมือง แต่ครั้งแรกเมื่อท่านบอก
อะไร ก็ไม่ควรจะเชื่อท่านทันที ควรจะพิจารณาให้
รอบคอบว่า คำบอกเล่าของท่านมีเหตุผลควรเชื่อถือได้
เพียงไร และข้อสำคัญต้องมีการพิสูจน์ให้เห็นจริงด้วย
และแม้ท่านจะบอกว่า ใครคือผู้มีบุญที่สามารถจะทำการ
กู้ชาติบ้านเมืองเป็นผลสำเร็จ ก็ควรจะได้ศึกษาถึงชีว-
ประวัติและการงานให้รู้อย่างละเอียดถี่ถ้วนด้วย และก็
ควรจะเทียบเคียงกับคำบอกเล่าขององค์อื่น ๆ ที่ท่าน
บอกว่าผู้มีบุญเป็นใคร อยู่ที่ไหน การสืบเสาะแสวงหา

ผู้มีบุญโดยวิธีนี้ ไม่ใช่เป็นสิ่งที่น่าหัวเราะ เพราะมันเป็น
สิ่งที่เป็นไปได้จริง ๆ

ขอให้คิดดูจากเรื่องราวในประวัติศาสตร์ เมืองไทย
ของเรารอดพ้นจากภัยพิบัติมาได้ เพราะอาศัยได้
ตัวอย่างง่าย ๆ เช่น สมเด็จพระนเรศวรมหาราช หรือ
สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ถ้าหากไม่ใช่เป็นบุคคลที่
มีบุญญาธิการมาอย่างมากมาย จะสามารถกู้ชาติบ้าน
เมืองได้เป็นผลสำเร็จหรือ และในเมื่อทำการเปรียบเทียบ
บ้านเมืองในสมัยนั้นกับสมัยนี้ก็จะเห็นว่าบ้านเมืองในยุค
โบราณนั้นอยู่ในยุคที่ทำการกู้ได้ยากกว่าเดี๋ยวนี้มาก แต่
ถึงกระนั้น พระมหากษัตริย์ผู้มีบุญญาภินิหาร ก็สามารถ
กู้ชาติบ้านเมืองได้เป็นผลสำเร็จ อย่าลืมนะว่าบ้านเมืองใน
ยุคต่อไปจะต้องมีพรรคการเมือง หัวหน้าพรรคก็คือผู้ที่
จะเป็นหัวหน้าคณะรัฐบาล ซึ่งถ้าผู้ที่เป็นหัวหน้ารัฐบาล
ไม่ใช่บุคคลที่มีบุญบารมีมากจริง ๆ แล้ว จะไม่
สามารถปกครองบ้านเมืองให้เกิดความร่มเย็นเป็น
สุข และมีความอุดมสมบูรณ์ขึ้นมาได้ การพิจารณาดู
ผู้นำ อย่าพิจารณาแต่ในแง่ความรู้ความสามารถ อย่า

พิจารณาแต่ในแง่หลักการและนโยบาย อย่าพิจารณาแต่ในแง่เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต แต่เราจะต้องพิจารณาให้ลึกซึ้งยิ่งกว่านั้น คือจะต้องพิจารณาให้รู้อย่างถ่องแท้ด้วยว่าเป็นผู้ที่มีบุญบารมีมากพอหรือไม่ ที่จะทำการกู้ชาติบ้านเมืองได้เป็นผลสำเร็จ

วิธีการที่จะรวบรวมคนดีให้มาช่วยกันสร้างชาติบ้านเมืองให้เจริญวิธีหนึ่งก็คือ การเผยแพร่พุทธศาสนาให้ได้ผล ซึ่งคำว่า “ได้ผล” ในที่นี้ ไม่ได้มีความหมายแต่เพียงว่า เมื่อชักจูงบุคคลทั้งหลายให้เกิดความสนใจ เกิดศรัทธาต่อพุทธศาสนาได้ก็เรียกว่าได้ผล เพียงเท่านั้นไม่พอ ต้องสามารถสอนให้คนทั้งหลายเลิกโกงกัน เลิกจากการเอารัดเอาเปรียบกัน และเลิกจากการทุจริตต่าง ๆ ได้ และในเวลาเดียวกัน จะต้องสามารถสอนให้บุคคลทั้งหลายมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความยุติธรรม มีความกล้าหาญ มีความอดทน มีความเสียสละ แม้กระทั่งชีวิตก็เสียสละได้ เพื่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ อย่างนี้จึงจะเรียกว่าได้ผล และการสอนที่ว่านี้จะต้องมีการวัดผลด้วย ไม่ใช่

สักแต่ว่าเทศน์หรือสอนกันให้เสร็จตามหมายกำหนดการ แต่ว่าผลจะเป็นอย่างไร ไม่ทราบแน่ชัด การสอนหรือการเผยแพร่แบบนี้ใช้ไม่ได้ การสอนศาสนาจะได้ผลจริง ๆ ผู้สอนจะต้องทำตัวเหมือนกับนายแพทย์ที่ดี ซึ่งจะต้องทำการตรวจโรคให้รู้เสียก่อนว่าเป็นโรคอะไร แล้วต้องรักษาคนไข้ให้หายจากโรคด้วย ไม่ใช่สักแต่ว่าทำการรักษาเพื่อเอาเงิน ซึ่งคนไข้จะหายหรือไม่หาย ไม่ได้รับผิดชอบ

การเผยแพร่ศาสนาที่จะให้ได้ผลดังที่กล่าวมา ในครั้งแรกไม่จำเป็นจะต้องสอนคนหมู่มาก เพราะจะวัดผลได้ยาก ครั้งแรกควรจะสอนคนเพียงกลุ่มน้อย ๆ และจากคนทุกชั้น ทุกอาชีพ ทุกระดับ ทุกวัย ทุกเพศ เพื่อให้ได้หลักการสอนที่มีประสิทธิภาพว่า การสอนแบบนี้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ดังที่กำหนดไว้จริง ๆ

การเผยแพร่ศาสนาโดยวิธีนี้ จะทำให้รู้แน่นอนว่า คนดีที่มีความรู้ความสามารถด้วยอยู่ที่ไหนบ้าง และเมื่อคนเหล่านี้รู้จักกันอย่างทั่วถึง เราก็สามารถจะรวบรวมบุคคลที่เป็นกำลัง ในการพัฒนาบ้านเมืองอย่างได้ผล

และในเมื่อมีการส่งเสริมให้การสอนแบบนี้แพร่หลายทั่วประเทศ ต่อไปเราก็หวังได้อย่างแน่นอนว่าประเทศของเราจะได้ผู้แทนที่ดีและรัฐบาลที่ดี รวมทั้งข้าราชการและประชาชนทั้งหลายก็ดีด้วย

อนึ่ง การสอนศาสนาที่จะให้ได้ผลจริง ๆ นั้นจำเป็นจะต้องแยกการสอนเป็นประเภท ๆ เช่น ประเภทเด็กนักเรียน ประเภทนักศึกษา ประเภทประชาชนทั่วไป เพราะถ้าคนฟังมีพื้นความรู้ต่างกัน อายุต่างกัน มีอาชีพต่างกัน สิ่งแวดล้อมต่างกัน จะสอนให้เป็นแบบเดียวกันไม่ได้ การสอนโดยวิธีเทศน์หรือปาฐกถาเป็นเพียงวิธีหนึ่งซึ่งจำเป็นจะต้องใช้ในบางโอกาส ส่วนวิธีการที่ได้ผลจริง ๆ ก็คือ การสอนให้แก่คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือสอนเป็นรายตัวบุคคลให้ได้ผลก่อน แล้วจึงค่อยขยายการสอนให้แก่คนกลุ่มใหญ่ ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการสอนและการวัดผล การใช้หัวข้อมากเกินไป และไม่กำหนดจุดหมายไว้ให้ชัด การสอนจะไม่ได้ผลทั้งจะทำให้ผู้ฟังเกิดความเบื่อหน่าย และความรู้ที่ได้รับไปก็อาจจะสับสนไม่ชัดเจนแจ่มแจ้ง

เรื่องที่ควรจะนำออกเผยแพร่ให้มากที่สุด และบ่อยที่สุดก็คือ การสอนให้คนทั้งหลายเชื่อในเรื่องกฎของกรรม สอนให้เชื่อว่า ตัวเราเป็นผลที่เกิดมาจากวิบากแห่งกรรมของเราเอง การสอนให้เข้าใจหลักนี้อย่างแจ่มแจ้ง จะได้ผลเท่ากับสอนให้คนทั้งหลายรู้จักพระเจ้าที่สร้างตัวเขาขึ้นมา ซึ่งเป็นกรรู้จักจริง ๆ ด้วยตัวของตัวเอง และครั้นแล้วเขาก็จะรู้สึกว่าเขาถูกปกครองโดยพระเจ้า เขาอยู่ในสายตาของพระเจ้าตลอดเวลา และเขาก็จะรู้สึกอยู่เสมอว่า ถ้าเขาทำความชั่ว แม้คนอื่นจะไม่รู้ แต่พระเจ้าทรงรู้แน่ และพระเจ้าจะต้องทรงลงโทษเขาอย่างแน่นอน แต่ถ้าเขาทำความดี พระเจ้าก็จะทรงให้รางวัลแก่เขาตามความเหมาะสมแห่งกรรมที่เขาได้ทำได้

ทางคริสตศาสนาเชื่อกันว่า เมื่อใดโลกนี้ปกครองโดยพระเจ้า โลกนี้ก็จะมีสันติสุข มีความอุดมสมบูรณ์ การเบียดเบียนกันหรือการเอาวัดเอาเปรียบกันจะมีไม่ได้ เพราะพระเจ้าจะต้องกำจัดคนเลวให้หมดไป และก็เชื่อกันว่าวันหนึ่งพระเจ้าจะมาปกครองโลกนี้ คือเชื่อในการกลับมาเกิดใหม่ของพระเยซู ซึ่งถ้าพระองค์เสด็จมาอีก

ครั้งหนึ่ง พระองค์ก็สามารถจะทรงปกครองโลกนี้ได้ทั้งหมด ความเชื่อในทางคริสตศาสนาดังที่กล่าวมานี้ ไม่ใช่เป็นเรื่องเหลือเชื่อหรือเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ เพราะความเชื่อดังที่กล่าวมานั้น ในเมื่อเรามองดูจากแง่ของพุทธศาสนา เราก็มองเห็นได้ชัดว่า ถ้าคนทั่วโลกเข้าใจกฎของกรรมลึกซึ้ง คนทั้งโลกก็จะรู้สึกได้ว่าตัวเขาถูกปกครองโดยพระเจ้าที่สร้างตัวเขาขึ้นมา และเชื่อว่าพระเจ้าทรงรู้เห็นการกระทำของเขาตลอดเวลา เพราะพระเยซูเคยตรัสไว้ว่า **พระเจ้าอยู่ในเรา เราอยู่ในพระเจ้า พระเจ้ากับเราเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน** ซึ่งคำพูดประโยคนี้ เป็นการแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าพระเจ้าที่สร้างตัวเราขึ้นมา นั้น เราสามารถที่จะมองเห็นได้ รู้จักพระองค์ได้ **เพราะพระเจ้าที่วานี้ ก็คือจิตใจของเรานั้นเอง**

ถ้าโลกรู้จักพระเจ้า และรู้ว่าตัวเราทุกคนถูกปกครองโดยพระเจ้า โลกนี้ก็จะมีความสันติสุขใครก็ตามถ้าเขาจำได้ว่าตัวเราเกิดขึ้นโดยพระเจ้า และพระเจ้ารู้ถึงการกระทำของเราอยู่เสมอ และพระเจ้าเท่านั้นที่จะเป็นผู้ให้รางวัล

และลงโทษอย่างแท้จริง เหมือนกับที่พระเยซูเคยตรัสไว้ว่า พระเจ้าจะทรงให้รางวัลและลงโทษแก่คนทุกคน ตามกรรมที่เขาได้ทำไว้ สำหรับคนที่รู้แจ้งเช่นนี้ ย่อมไม่กล้าทำบาปทำความเดือดร้อนให้แก่คนอื่น หรือถ้าหากอดไม่ได้เพราะนิสัยหรือสันดานเดิมบังคับให้ต้องทำ เขาก็จะทำได้ไม่นาน ในไม่ช้าเขาก็จะต้องสารภาพและเลิกทำในที่สุด การที่โลกถูกปกครองด้วยกฎหมาย ซึ่งคนเป็นผู้เขียนขึ้น ผลเป็นอย่างไร เรื่องนี้เป็นที่ทราบกันอยู่แล้ว คนที่กล้าล่วงละเมิดกฎหมายและกฎหมายทำอะไรเขาไม่ได้ บุคคลประเภทนี้มีมากมาย ซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นคนฉลาด เป็นคนมีความรู้ความสามารถ ส่วนคนที่รู้จักพระเจ้า และรู้ว่าเขาถูกปกครองโดยพระเจ้า จะไม่กล้าทำบาป แม้ว่าคนอื่นจะไม่รู้ ฉะนั้นจะเห็นได้ว่า การแก้ปัญหาคอร์ปชั้นหรือการทุจริตในวงงานต่าง ๆ ที่จะให้ได้ผลอย่างแท้จริง ก็คือ การพยายามเผยแพร่ให้คนทั้งหลายได้รู้จักตัวของเขาเองว่าเกิดมาจากอะไร ซึ่งการสอนในเรื่องนี้ ถ้าทำให้ถูกวิธีและเริ่มต้นกันให้ถูกแล้ว จะเห็นผลได้ในชั่วระยะเวลาไม่นาน

ทางพุทธศาสนาเคยเปรียบเทียบคนทั้งหมดในโลกว่า เหมือนดอกบัวสี่เหล่า คือ :-

พวกหนึ่งเปรียบเหมือนดอกบัวที่โผล่ขึ้นเหนือน้ำแล้ว พอได้รับแสงอาทิตย์ก็พร้อมที่จะบาน ซึ่งพวกนี้เรียกว่า **อุคตัตถุญญ** แปลว่า **ผู้ตรัสรู้เร็ว** คือพอยกหัวข้อขึ้นสอন্ধก็ตรัสรู้แล้ว เช่นพระสารีบุตร พระโมฆราช พระพาหิยะ อย่างนี้เป็นต้น

อีกพวกหนึ่งเปรียบเหมือนกับดอกบัวที่อยู่เสมอน้ำอีกไม่นานเท่าไรก็จะโผล่ขึ้นมาเหนือน้ำ ซึ่งพวกนี้เรียกว่า **วิปจิตถุญญ** แปลว่า **ผู้ตรัสรู้ช้า** คือต้องมีการอธิบายหัวข้อกันให้ละเอียดและนานหน่อยจึงจะตรัสรู้ เช่นพระปัญจวัคคีย์อย่างนี้เป็นต้น

อีกพวกเปรียบเหมือนกับดอกบัวซึ่งโผล่ขึ้นมาจากกอของมันขึ้นมาพอสมควรแล้ว และมีหวังว่าจะโผล่ขึ้นเหนือน้ำ แต่ต้องรอเวลาอีกหลายวัน ซึ่งพวกนี้เรียกว่า **เนยยะ** แปลว่า **พอจะแนะนำสั่งสอนได้** แต่ต้องใช้เวลานานมากกว่าจะตรัสรู้ ตัวอย่างเช่นพระวัคคิ พระฉันทะ อย่างนี้เป็นต้น

อีกพวกหนึ่งเปรียบเหมือนดอกบัวที่ไม่อาจจะบานได้ ต้องตกเป็นอาหารของปลาและเต่า บุคคลประเภทนี้เรียกว่า ปทปรมะ คือ เป็นพวกที่สอนไม่ได้ เพราะโง่เกินไปหรือเพราะใจบาปหยาบช้ำมาก

ในบรรดาบุคคลทั้ง ๔ ประเภทนี้ บุคคลประเภทที่ ๑ คือผู้ที่ตรัสรู้เร็ว ที่ ๒ คือผู้ที่ตรัสรู้ช้า ถึงแม้ในปัจจุบันนี้จะหาได้ยาก แต่ก็เชื่อว่าคงต้องมีอยู่บ้างอย่างแน่นอน ส่วนบุคคลประเภทที่ ๓ คือพวกที่พอจะแนะนำได้นั้น เข้าใจว่ามีมากกว่าบุคคลประเภทอื่นทั้งหมด ขอให้ลองพิจารณาดู ถ้าบุคคลทั้งสามประเภทข้างต้น คือพวก อุกมตัตถุญญ วิปจิตถุญญ และเนยยะ ได้รับแสงสว่างจากธรรมะ มีจิตใจเป็นธรรม และเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลในสังคมด้วย ซึ่งถ้าบุคคลทั้ง ๓ ประเภทนี้มีมากพอแล้ว พวกปทปรมะก็ไม่อาจจะก่อความเดือดร้อนให้เกิดขึ้นในโลกนี้ได้ เพราะฉะนั้นหลักการสำคัญในการเผยแผร์ก็คือ ต้องพยายามหาทางเผยแผร์แนะนำสั่งสอนบุคคลประเภทที่ ๑ และที่ ๒ ให้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้งในเรื่องกฎของกรรมก่อน ซึ่งบุคคลประเภทนี้สอนไม่นานไม่ต้องใช้เวลามาก เขาก็จะรู้แจ้งแล้ว

ขอได้โปรดตั้งข้อสังเกตว่า บุคคลบางคนในกลุ่มนี้ ก็เป็นคนมีความรู้ความสามารถสูง ซึ่งโดยปกติย่อมเป็นผู้มีอิทธิพลในสังคม เมื่อบุคคลทั้ง ๒ ประเภทนี้ มีความเชื่อ และความเข้าใจแจ่มแจ้งในเรื่องกฎของกรรม เราก็จะได้อาศัยบุคคลประเภทนี้ช่วยแนะนำสั่งสอนคนอื่น ได้อีกเป็นอันมาก และเป็นหลักในการพัฒนาบ้านเมือง ได้มากมาย เพราะนอกจากเขาจะเป็นคนมีความรู้ความสามารถอย่างดีแล้ว เขายังเป็นคนที่ซื่อสัตย์ไว้วางใจได้อย่างแน่นอน การคอร์รัปชันและการทุจริตใด ๆ จะไม่เกิดขึ้นในบุคคลประเภทนี้ และโดยธรรมดา ถ้าหัวหน้าเป็นคนซื่อตรงไม่โกงไม่ทุจริต ก็ย่อมจะทำให้ลูกน้องทั้งหลาย พลอยซื่อสัตย์สุจริตไปด้วย ทุกวันนี้บ้านเมืองเดือดร้อน ความยากจนแผ่คลุมไปทั่วทุกหมู่บ้าน ก็เพราะผู้ใหญ่บางคนเป็นผู้ทุจริต สร้างตัวอย่างที่ไม่ดีไว้ คนอื่นก็เอาอย่าง ปราบคอร์รัปชันกันไม่ได้ก็เพราะเหตุนี้ เพราะฉะนั้น ในเมื่อทางพุทธศาสนามีทางที่จะสอนให้บุคคลชั้นปัญญาชนเลิกจากการคอร์รัปชันได้ เราก็ควรจะหาทางเผยแพร่วิธีการสอนแบบนี้ให้ได้ผล

กว้างขวางยิ่งขึ้น เมื่อบุคคลทั้ง ๒ ประเภทคือพวก อุดมคติตัณญักษ์กับวิปจิตตัณญักษ์เข้าถึงธรรมะแล้ว การที่จะสอน พวกเนยยะให้เข้าถึงธรรมะก็จะทำได้โดยไม่ยาก อย่าลืมนะว่า บุคคล ๒ ประเภทข้างต้นใช้เวลาสอนไม่นาน เมื่อเขา รู้แจ้งแล้วก็พร้อมที่จะช่วยทำการเผยแผร์ให้คนอื่นได้รู้ ต่อ ๆ ไปอีก เปรียบเหมือนการทำนา ถ้าเรามีเนื้อที่ที่จะ ทำการเพาะปลูกมากมาย ซึ่งที่ทำการเพาะปลูกที่ว่ามี ทั้งดีและไม่ดี ในกรณีอย่างนี้ เราควรจะปลูกในที่ดินดีน้ำ ดีก่อน เพราะเรามีหวังที่จะได้ข้าวแน่นอน และได้ข้าว มากด้วย เมื่อเราได้ข้าวมาก เราก็สามารถที่จะนำข้าวไป เลี้ยงคนในถิ่นกันดาร ซึ่งคนในถิ่นนั้นทำนาไม่ค่อยได้ผล โดยวิธีนี้ ก็จะเป็นการช่วยให้คนในถิ่นกันดารให้มีกำลังที่ จะทำการปรับปรุงที่ดินซึ่งไม่ดี ให้เป็นที่ทำการเพาะปลูก ที่ให้ผลดีในเวลาต่อไป

อนึ่ง โดยปกติคนในโลกไม่ว่ายุคไหน ถ้าพวกชนชั้น ปัญญาชน หรือพวกที่มีอิทธิพลทางการปกครอง การ เศรษฐกิจ และการศึกษา หันเหความเชื่อไปในทางไหน คนอื่น ๆ ก็จะไปเชื่อตาม เราควรจะใช้หลักจิตวิทยา

อันนี้ ทำการเผยแพร่พุทธศาสนาให้ได้ผลอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว ซึ่งวิธีที่จะทำนี้มีอยู่หลายอย่างเช่น :-

๑. ทำการเสาะแสวงหาว่ามีใครบ้างในสังคม ที่เชื่อในเรื่องกฎของกรรม และในบรรดาบุคคลที่เชื่อในเรื่องเหล่านี้ มีใครบ้างที่เป็นผู้มีอิทธิพลในวงงานต่าง ๆ ให้พยายามทำความรู้จักกันและรวบรวมกันเข้ามา และพร้อมกันนี้ จะต้องหาทางให้บุคคลที่ยังเข้าใจเรื่องกฎของกรรมไม่แจ่มแจ้งให้ได้มีโอกาสศึกษาให้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง ด้วยการซักถามถึงประเด็นต่าง ๆ ที่คนส่วนมากสงสัยหรือข้อที่เขาจะคัดค้าน และจะต้องตรวจดูอีกด้วยว่า ในเมื่อคนเหล่านี้มีความเชื่อในเรื่องกฎของกรรมแล้ว ความประพฤติเป็นอย่างไร มีอุดมคติในการดำรงชีวิตอย่างไร โดยวิธีนี้ เราก็สามารถจะรวบรวมคนที่จะเป็นกำลังในการเผยแพร่ศาสนาให้ได้ผลดีและรวดเร็วยิ่งขึ้น

๒. หาทางโฆษณา ชักจูง ทั้งในหน้าหนังสือพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์ หรือโดยวิธีใดก็ตามเพื่อให้คนเชื่อในเรื่องกฎของกรรมให้มากขึ้น การส่งบัตรสอบถามความคิดเห็นไปยังบุคคลต่าง ๆ ทุกระดับ โดยมีคำถามให้ตอบ

แล้วส่งมายังที่ศูนย์กลาง เพื่อที่จะรวบรวมว่าคนที่มีความคิดเห็นอย่างเดียวกัน มีความเชื่ออย่างเดียวกัน มีใครบ้าง อันนี้ก็จะเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะทำให้เราได้กำลังของมวลชนที่จะมาสันับสนุนให้การเผยแพร่ศาสนาดำเนินไปอย่างเข้มแข็งและมีอานุภาพมีประสิทธิภาพ

อนึ่ง เนื่องจากการสอนเรื่องกฎของกรรมที่จะทำให้คนเข้าใจง่ายและเชื่ออย่างลึกซึ้งแน่นแฟ้นนั้น ขึ้นอยู่กับการศึกษาให้เห็นว่า **ชีวิตหลังจากตายมีจริง** **เรื่องนี้สำคัญมาก** และเป็นเรื่องที่ต้องรีบดำเนินการด่วนด้วย เพราะในเมื่อเราพิสูจน์ได้ว่า ชีวิตหลังจากตายมีจริง ก็จะทำให้เรารู้อย่างแจ่มแจ้งว่า ตัวเราเกิดมาจากวิญญาณของเรา ซึ่งวิญญาณส่วนนี้ หมายถึงวิญญาณส่วนลึก คือหมายถึงจิตไร้สำนึกหรือภวังคจิต และวิญญาณส่วนนี้ ก็คือวิญญาณที่เป็นวิบาก คนที่รู้แจ้งว่าวิญญาณส่วนลึกเป็นผู้ที่สร้างตัวเราขึ้นมาเท่านั้น จึงจะยอมรับว่าเขาได้รู้จักพระเจ้าที่สร้างตัวเขาขึ้นมา และยอมรับอีกว่า

ชีวิตของคนเราถูกควบคุมโดยพระเจ้า และอยู่ใน สายตาของพระเจ้าอยู่ตลอดเวลา

การที่ต้องพิสูจน์เรื่องนี้ออกมาให้ชัด ก็เพราะชีวิต
หลังจากตายเป็นชีวิตที่เกิดจากวิญญูณล้วน ๆ หรือพูด
อีกอย่างหนึ่ง คือ เกิดจากวิบากของตัวเอง เพราะ
วิญญูณส่วนลึกก็คือวิญญูณที่เป็นวิบาก ถ้าการพิสูจน์
ชีวิตหลังจากตายยังทำให้เป็นที่แจ่มแจ้งไม่ได้ คนทั้งหลาย
ก็จะยังไม่เชื่อในเรื่องกฎของกรรมอย่างลึกซึ้ง และยังคง
ติดอยู่ในเรื่องวัตถุ เห็นวัตถุเป็นเรื่องสำคัญ ยังมองไม่
เห็นความสำคัญของเรื่องจิตใจอยู่นั่นเอง ทั้งนี้ก็เพราะ
เรื่องวัตถุเห็นได้ง่าย เช่นกายเนื้อเห็นได้ชัดว่าจะเกิดขึ้น
มาได้ต้องอาศัยพ่อแม่ ต้องอาศัยธรรมชาติและสิ่ง
แวดล้อมที่เหมาะสม เช่นจะต้องมีอาหาร มีน้ำ มีอากาศ
สำหรับหายใจ มีอุณหภูมิที่พอเหมาะอย่างนี้เป็นต้น
คนเกือบจะทั้งโลกมักจะเข้าใจเรื่องของชีวิตเพียงแค่นี้ ซึ่ง
ในเมื่อเข้าใจเพียงแค่นี้ก็ย่อมจะถือว่าคนเราเมื่อตายแล้ว
ก็สูญ และถ้าคนส่วนมากเชื่ออย่างนี้ การสอนศาสนา
ก็ย่อมจะไม่ได้ผล เพราะฉะนั้น จึงเป็นการจำเป็นที่จะต้อง

หาทางพิสูจน์ให้คนทั้งหลายเห็นว่า ชีวิตหลังจากตายที่ พระพุทธเจ้าทรงเรียกว่า โอปปาทิกะ นั้นมีจริง และอีก ประการหนึ่ง คนเราทุกชาติทุกภาษาโดยสันดานย่อมมี ความสนใจอยากจะรู้ว่า คนเราตายแล้วจะเกิดอีกหรือไม่ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การพิสูจน์ชีวิตหลังจากตายถ้าทำ ออกมาได้อย่างขาวสะอาด ปราศจากข้อสงสัยใด ๆ จุดนี้ จะทำให้คนเกือบทั้งโลกหันมาสนใจทางศาสนา เพราะ ฉะนั้น จึงได้กล่าวว่าจะควรทำการพิสูจน์เรื่องนี้ออกมา ให้ขาวสะอาดและเป็นการด่วนด้วย

ปัจจุบันการค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องวิญญาณ ได้ ก้าวหน้าขึ้นมามากแล้ว ดังจะเห็นได้ว่าหนังสือที่กล่าวถึง เรื่องเหล่านี้ เฉพาะที่มีหลักฐานเชื่อถือได้มีอยู่มากมาย สมาคมที่ตั้งขึ้นมาค้นคว้าและพิสูจน์เกี่ยวกับเรื่องนี้ ก็มี กันอยู่เกือบจะทุกประเทศ ซึ่งแต่ละประเทศก็มีหลาย สมาคม แต่อย่างไรก็ดี เนื่องจากในทางพระพุทธศาสนา ได้มีตำราอธิบายเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้อย่างละเอียดถี่ถ้วน และมีมากยิ่งขึ้นกว่าศาสนาใด ๆ ในโลก เพียงแต่เราพิสูจน์ ออกมาให้ชัดว่า ชีวิตหลังจากตายมีจริงเท่านั้น เราก็

สามารถอธิบายปรากฏการณ์เกี่ยวกับเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี เราไม่จำเป็นต้องสร้างทฤษฎีและตำราขึ้นมาอีก ซึ่งผิดกับทางฝรั่ง ในเมื่อเห็นปรากฏการณ์เกี่ยวกับเรื่องวิญญูณ เขาก็จะพยายามสร้างทฤษฎีขึ้นมาอธิบายถึงเหตุผลต่าง ๆ ซึ่งทฤษฎีที่เขาสร้างขึ้นมานั้น ก็มักจะขัดแย้งกันเอง เพราะยังหาข้อยุติที่แน่นอนไม่ได้ เป็นการนำประหลาดที่พวกฝรั่งส่วนมากซึ่งนับถือคริสตศาสนา ทั้งที่พระเยซู ก็ได้ตรัสไว้ว่า **พระเจ้าอยู่ในเรา เราอยู่ในพระเจ้า พระเจ้ากับเราเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน** ทั้งที่คำสอนเกี่ยวกับเรื่องนี้มีแพร่หลาย และเขาก็เชื่อว่าพระเจ้าเป็นผู้สร้างโลกและทุกสิ่งทุกอย่างในโลก แต่เขาก็ยังมองไม่เห็นว่ **ตัวเราเกิดมาจากวิญญูณของเราเอง** เพราะไม่เข้าใจหลักอันนี้ จึงได้สร้างทฤษฎีต่าง ๆ ขึ้นมามากมาย เพื่ออธิบายเรื่องปรากฏการณ์เกี่ยวกับเรื่องวิญญูณ แต่แล้วทฤษฎีเหล่านั้นก็ขัดแย้งกันเอง เพราะเริ่มต้นไม่ถูก

การพิสูจน์เกี่ยวกับเรื่องวิญญูณก็ดี

การสอนให้เข้าใจเรื่องกฎของกรรมตาม

หลักพุทธศาสนาก็ดี ทั้งสองเรื่องนี้เมื่อ
 ทำออกมาได้อย่างสมบูรณ์จริง ๆ ก็จะทำให้
 ให้ศาสนาอื่น ๆ มีชีวิตชีวาขึ้นมาอีกด้วย
 พร้อมทั้งจะทำให้คนในศาสนาอื่นหันมา
 สนใจในพุทธศาสนามากขึ้น ซึ่งในที่สุด
 ก็จะทำให้ศาสนาต่าง ๆ รวมพลังกันขึ้น
 ได้ เพื่อที่จะทำการกวาดล้างลัทธิที่ตรงกัน
 ข้ามกับศาสนาให้หมดสิ้นไป

การค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องวิญญาน เพื่อจะพิสูจน์ให้
 เห็นว่า **ชีวิตหลังจากตายมีจริง** นั้น ข้าพเจ้าได้ทำมา
 นานถึง ๑๐ กว่าปีแล้ว ผลงานที่ทำออกมามีหลายอย่าง
 เช่น การเขียนพระรูปของอดีตพระมหากษัตริย์ของไทย
 โดยวิธีติดต่อทางสมาธิ ซึ่งพระรูปที่เขียนไว้แล้วก็คือ :-

พ่อขุนรามคำแหงมหาราช

สมเด็จพระรามาธิบดีที่หนึ่ง (พระเจ้าอู่ทอง)

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

สมเด็จพระนารายณ์มหาราช

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

พ่อขุนเม็งรายมหาราช

พระนางจามเทวี

เจ้าหญิงแสนหวี

หมอซึกโกมารภักจ

พ่อขุนผาเมือง

พระรูปเหล่านี้เขียนด้วยสีน้ำมันขนาด ๒๐x๒๔ และ ๒๒x๓๐ นิ้ว โดย อาจารย์ลาวณัย อุปอินทร์ (ดาวราย) ตามคำบอกของ คุณศรีเพ็ญ จัตูทะศรี ซึ่งสามารถเข้าสมาธิไปติดต่อกับ อดีตพระมหากษัตริย์เหล่านี้ได้ และติดต่อกับเทพเจ้าองค์อื่น ๆ ได้อีกหลายองค์ เช่น พ่อฤๅษีสรายากัส หลวงพ่อสมเด็จพะพุฒาจารย์ (โต) วัดระฆัง หลวงพ่อสุข วัดมะขามเฒ่า อย่างนี้เป็นต้น

อันที่จริงการติดต่อกับโอปปาติกะทั้งหลายนั้น เท่าที่ทำได้ทั้งหมดมีอยู่ ๓ วิธี คือ :-

๑. วิธีเชิญลงถ้ำ ซึ่งเรียกกันว่า ฝึถ้ำยแก้ว

๒. วิธีเข้าทรง

๓. วิธีเข้าสมาธิไปพบซึ่งสามารถเห็นรูปร่างได้ และพูดจาสนทนากันได้

ทั้ง ๓ วิธีนี้ ทางสำนักคันคว่ำทางวิญญาณได้ทำสำเร็จมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๒ ซึ่งตลอดเวลาเหล่านี้ ก็ได้พยายามศึกษาค้นคว้าหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ตามหลักวิชาที่มีกล่าวไว้ในพระไตรปิฎก ก็ปรากฏว่า ได้ข้อเท็จจริงออกมาหลายอย่าง ซึ่งก็ได้รวบรวมเขียนเป็นตำราไว้แล้วหลายเล่ม รวมทั้งได้ออกหนังสือวารสารรายเดือน ชื่อว่า **วิญญาณ** ออกเผยแพร่ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๘ ปัจจุบันมีสมาชิกอยู่ประมาณ ๕,๐๐๐ คน นอกจากนี้ยังได้แปลเอกสารการค้นคว้าทางวิญญาณของชาวต่างประเทศ ที่เห็นว่ามีหลักฐานควรเชื่อได้ออกเผยแพร่อีกด้วย ซึ่งงานทั้งหมดที่ทำมา จุดประสงค์อันยิ่งใหญ่ก็เพื่อต้องการจะพิสูจน์ให้เห็นว่า **ชีวิตหลังจากตาย** ซึ่งพระพุทธรเจ้าทรงเรียกว่า **โอปปาติกะมีจริงเท่านั้น** ส่วนผลพลอยได้อีกหนึ่ง เป็นต้นว่า **ใครมีปัญหาชีวิตส่วนตัวต้องการจะรู้ความเป็นไปในอนาคต หรือต้องการจะทราบว่าเป็น**

โรคอะไร จะรักษาโดยวิธีไหนจึงจะหาย จะทำงานอะไรจึงจะดี ฯลฯ ปัญหาในทำนองนี้เท่าที่ทำมารู้สึกว่าได้ผลยังไม่เป็นที่พอใจ เพราะยังมีผิดพลาดและบอกได้ไม่ชัด ส่วนผลงานที่ไม่เคยผิดพลาดเลย ก็คือ การพยากรณ์ คนป่วยว่า จะหายหรือไม่หาย จะตายหรือไม่ตาย จะเดินทางคราวนี้จะมีอุบัติเหตุหรือไม่ การพยากรณ์เรื่องทำนองนี้ไม่เคยผิด และอีกอย่างก็คือ คนที่หายไป จะตายหรือว่ายังมีชีวิตอยู่ อันนี้ก็ไม่มีใครผิด

แต่อย่างไรก็ดี งานค้นคว้าของสำนักค้นคว้าทางวิญญาณของข้าพเจ้านั้น มุ่งไปในทางที่จะพิสูจน์เกี่ยวกับเรื่องชีวิตหลังจากตายมากกว่าอย่างอื่นทั้งหมด เพราะฉะนั้น เรื่องที่ทำบ่อยเพราะมีผู้มาถามเสมอก็คือ พ่อแม่ญาติพี่น้อง หรือเพื่อนซึ่งได้ตายไปแล้ว เดียวนี้อยู่ที่ไหน อยู่อย่างไร อยู่สุขสบายดีหรือไม่ เขาจะต้องการอะไรบ้าง ฯลฯ

สำหรับการดูคนที่ตายไปแล้วนี้ ถ้าเป็นคนเคยรู้จักกันมาก่อน ก็ทำได้ง่าย ไม่ต้องมีพิธีรีตองอะไรเลย แต่ถ้าไม่เคยรู้จัก ต้องนำรูปถ่ายของคนตายมาให้ดู และวิธี

คุณนั้นก็คือ **คุณศรีเพ็ญ** จะเข้าสมาธิไปหาพ่อฤๅษี หรือ หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) หรือเทพเจ้าองค์ใด องค์หนึ่ง ให้ท่านช่วยดูให้ เมื่อท่านบอกมาอย่างไร ก็ ออกจากสมาธิมาบอกอย่างนั้น วิธีนี้โดยปกติแล้วทำ ไม่ยาก แต่คนดูหรือคนฟังส่วนมากจะไม่ค่อยเชื่อ เพราะ ดูมันง่ายเกินไป และไม่มีข้อเท็จจริงอะไรมายืนยัน แต่ถ้า สามารถนำผู้ที่ตายไปแล้ว ให้มาพบกับญาติพี่น้องของเขาได้ ให้เขาได้มีโอกาสซักถามสนทนากัน วิธีนี้จะทำให้ เชื่อถือได้ แต่ถึงกระนั้นก็ยังไม่ทำให้หายสงสัยเสียทีเดียว ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงได้พยายามหาข้อพิสูจน์ที่ชัดเจน ชนิดที่จะทำให้หมดข้อสงสัย ซึ่งที่นำมาแล้วก็คือ การ เขียนพระรูปของอดีตพระมหากษัตริย์ดังที่ได้กล่าวมา

แต่อย่างไรก็ดี ถึงแม้ทางฝ่ายข้าพเจ้าจะยืนยันว่า นี่คือพระรูปที่แท้จริงของพระมหากษัตริย์เหล่านั้น แต่ ใครเล่าจะรับรองว่าเป็นเรื่องจริง เพราะในปัจจุบันไม่เคย มีใครเห็นพระองค์มาก่อน ใคร ๆ ก็อาจจะคิดว่าทางนี้ เขียนขึ้นจากมโนภาพก็ได้ เพราะไม่มีใครรับรอง ข้าพเจ้า รู้ถึงข้อบกพร่องอันนี้ดี ข้าพเจ้าจึงได้พยายามหาทาง

พิสูจน์อีกวิธีหนึ่ง คือ เขียนรูปคนที่เพิ่งตายมาเมื่อไม่นาน ญาติพี่น้องของเขายังอยู่ ซึ่งการเขียนก็ใช้วิธีเดียวกัน คือเข้าสมาธิไปดู เห็นอย่างไร ก็ออกมาบอกให้จิตรกรเขียนตาม การเขียนโดยวิธีนี้ต้องร่างด้วยดินสอก่อน เพราะจะต้องมีการแก้บ่อย ฉะนั้นกว่าจะสำเร็จขึ้นมาได้แต่ละรูป จึงต้องใช้เวลานาน และตลอดเวลาที่เขียนผู้ที่จะให้เขียนก็ต้องมาปรากฏเป็นแบบให้ ซึ่งเมื่อเข้าสมาธิไปแล้วต้องเห็น และจะให้เขียนอย่างไร ก็ต้องทำท่าให้ดู เรื่องเสื้อผ้าก็เหมือนกัน เขาแต่งมาอย่างไร เราก็เขียนอย่างนั้น ไม่ได้นึกเอาเอง

งานเขียนรูปเป็นงานใหญ่ ใช้เวลาหลายปีกว่าจะได้พระรูปของพระมหากษัตริย์เหล่านั้น และการที่ยังไม่ได้นำออกแสดงในที่สาธารณะ ก็เพราะยังขาดหลักฐานอีกอย่างหนึ่ง คือการเขียนรูปคนที่เพิ่งตาย งานอันนี้ขณะนี้ได้เริ่มบ้างแล้ว ซึ่งขณะนี้ทำสำเร็จไปแล้ว ๒ ราย เพราะไม่ค่อยมีเวลาเขียน และการเขียนก็จะต้องไปเที่ยวตระเวนเขียนตามบ้านที่เราสามารถติดต่อกับผู้ตายได้ และต้องเขียนต่อหน้าญาติพี่น้อง เขาจะรู้ว่าเราไม่ได้เขียนจาก

รูปถ่าย และเราไม่เคยเห็นมาก่อนเลย แต่ก็สามารถเขียนออกมาให้เขาเห็นแล้วจำได้ว่า เป็นรูปของพ่อแม่หรือญาติของเขาที่ตายไปแล้วจริง อันนี้แหละจะเป็นข้อพิสูจน์ที่จะนำมายืนยันว่า พระรูปของพระมหากษัตริย์ที่เขียนไว้แล้วนั้น เป็นพระรูปที่แท้จริงของพระองค์ ซึ่งการติดต่อกับพระมหากษัตริย์ไทยในอดีตได้จนกระทั่งสามารถเขียนพระรูปออกมาได้นี้ เป็นประโยชน์ในทางประวัติศาสตร์มากมาย เพราะเป็นการแสดงให้เห็นว่าพระองค์ยังทรงมีชีวิตอยู่ และสามารถจะติดต่อกับพระองค์ได้ ข้อเท็จจริงอันนี้แหละที่จะทำให้การสอนเรื่องกฎของกรรมได้ผลอย่างแท้จริง

การลงทุนเพื่อการพัฒนาประเทศชาติในด้านอื่น ๆ เช่นสร้างเขื่อนกั้นน้ำ หรืออ่างเก็บน้ำ สร้างโรงไฟฟ้า หรือโรงงานอุตสาหกรรมอะไรก็ตาม เราลงทุนด้วยงบประมาณมากมายเป็นจำนวนร้อย ๆ ล้านหรือพันล้าน เนื่องจากผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นนั้นเราเห็นได้ชัดจึงได้กล้าลงทุน แต่ก็เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า ถ้าจิตใจของคนในชาติยังไม่เจริญถึงขั้นที่ควรจะเป็น เราก็ไม่อาจจะพัฒนา

ประเทศชาติให้เจริญสมความมุ่งหมายได้ เพราะฉะนั้น
ควรจะต้องลงทุนเพื่อพัฒนาจิตใจของชาติ ตามหลักที่ได้
กล่าวมา ซึ่งถึงแม้จะใช้เงินเป็นจำนวน ร้อย ๆ ล้าน ก็
ควรจะต้องทำเพราะประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นนั้นมีมากมาย
เกินกว่าที่เราทั้งหลายจะคาดหมาย

หมายเหตุ

อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ได้ละทิ้งกายเนื้อกาย
หยาบเข้าสู่ภูมิทิพย์ ภูมิโอบปาติกะ ซึ่งมีกายทิพย์กาย
ละเอียด เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖ จนกระทั่ง
ถึงวันนี้ วันจันทร์ที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ นับได้ ๔ ปี
๘ เดือน ๒๑ วัน งานทุกอย่างที่อาจารย์ทำดำเนินอยู่
ข้าพเจ้าและมวลศิษย์ทั้งปวงได้พยายามทำงานสืบสาน
ทอดเจตนารมณ์ของอาจารย์เท่าที่ความสามารถจะพึงมี
แต่สำหรับงานการเขียนรูปพิสูจน์ชีวิตหลังจากตาย ก็ยัง
ไม่ได้ดำเนินงานต่อมาอีกเลย

อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าเองมีความสามารถจำกัด เพราะเป็นเสมือนเครื่องมือหรือเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ อาจารย์พร รัตน์สุวรรณ ได้สร้างขึ้นพร้อมทั้งเป็นผู้สร้าง ข้อมูลสำหรับที่จะใช้ได้กับเครื่องคอมพิวเตอร์อันนี้ ฉะนั้น ตัวเครื่องคอมพิวเตอร์แม้จะมีสมรรถนะเพียงใด แต่ถ้าขาดผู้ที่รู้จักวิธีใช้พร้อมกับรู้จักวิธีดูแลรักษา เครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องนั้นก็คงจะทำงานไม่ได้ผลเท่าที่ควร

แต่แม้กระนั้น เครื่องมือของอาจารย์พร เครื่องนี้ก็มีชีวิตจิตใจที่พอจะทำงานเองไปได้บ้าง จึงพยายามร่วมกับบรรดามวลศิษย์ทั้งปวง ทำงานสืบสานต่อเจตนารมณ์ของอาจารย์ โดยมีอาจารย์มาคอยให้คำแนะนำอยู่ตลอดเวลา ตามที่ข้าพเจ้าได้บันทึกไว้ในหนังสือ เรื่อง “อาจารย์พร รัตน์สุวรรณ ยังอยู่.....ในโลกที่ตามนุษย์มองไม่เห็น” ซึ่งถ้าอาจารย์หายไปเลยหลังจากละทิ้งกายหยาบแล้ว ข้าพเจ้าก็คงจะไม่สามารถทำงานทุกอย่างมาได้

ศรีเพ็ญ จิตุหะศรี

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๐

ผลงานในด้านจัดพิมพ์คัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา

อาจารย์พร รัตนสุวรรณ และคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ทำงานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ ทำการปริวรรตตรวจชำระ และจัดพิมพ์คัมภีร์ต่าง ๆ ขึ้นใหม่ เริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๙ จนถึงปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นเวลา ๑๒ ปี ได้จัดพิมพ์คัมภีร์ต่าง ๆ สำเร็จลุล่วง จำนวน ๘๑ เล่ม และมอบถวายให้มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นผู้ดูแลรักษา จำหน่าย แจก แจก ดังมีรายการดังนี้

รายชื่อคัมภีร์ มหาจุฬาอรรถกถา ๕๑ เล่ม อรรถกถาพระวินัยปิฎก ๓ เล่ม

๑. สมณุตปาสาทิกา ปาราชิกกถทวณฺณนา
ปจฺมภาค ๑ เล่ม
๒. สมณุตปาสาทิกา สัมมาทิเสสาทิกกถทวณฺณนา
ทุติยภาค ๑ เล่ม
๓. สมณุตปาสาทิกา มหาวคฺคาทิวณฺณนา
ตติยภาค ๑ เล่ม

อรรถกถาพระสูตรตันตปิฎก ๔๑ เล่ม

อรรถกถาทิมนิกาย ๓ เล่ม

๔. ทิมนิกายสุมงฺคลวิลาสินีสีลกฺขนฺธวคฺคอกฺกถา
๑ เล่ม
๕. ทิมนิกายสุมงฺคลวิลาสินีมหาวคฺคอกฺกถา
๑ เล่ม
๖. ทิมนิกายสุมงฺคลวิลาสินีปาฎีกาวคฺคอกฺกถา
๑ เล่ม

อรรถกถามัชฌิมนิกาย ๔ เล่ม

๗. มัชฌิมนิกาย ปปญฺจสุทนี มุลปณฺณาสกอกฺกถา
ปจฺมภาค ๑ เล่ม
๘. มัชฌิมนิกาย ปปญฺจสุทนี มุลปณฺณาสกอกฺกถา
ทุตฺตยภาค ๑ เล่ม
๙. มัชฌิมนิกาย ปปญฺจสุทนี มัชฌิมปณฺณาสกอกฺกถา
ทุตฺตยภาค ๑ เล่ม
๑๐. มัชฌิมนิกาย ปปญฺจสุทนี อุปริปณฺณาสกอกฺกถา
ตตฺตยภาค ๑ เล่ม

อรรถกถาสังยุตตนิกาย ๓ เล่ม

๑๑. สังยุตตนิกาย สารตถุปปกาสินี สคาถาวคคอกุจกถา
ปจมภาค ๑ เล่ม
๑๒. สังยุตตนิกาย สารตถุปปกาสินี นิทาน-ชนธวาร
วคคอกุจกถา ทุตติยภาค ๑ เล่ม
๑๓. สังยุตตนิกาย สารตถุปปกาสินี สฬายตน-มหาวาร
วคคอกุจกถา ตติยภาค ๑ เล่ม

อรรถกถาอังคุตตรนิกาย ๓ เล่ม

๑๔. อังคุตตรนิกาย มโนรณปุรณี เอกกนิปาตอกุจกถา
ปจมภาค ๑ เล่ม
๑๕. อังคุตตรนิกาย มโนรณปุรณี ทุก-จตุกกนิปาต
อกุจกถา ทุตติยภาค ๑ เล่ม
๑๖. อังคุตตรนิกาย มโนรณปุรณี ปญจกาทินิปาต
อกุจกถา ตติยภาค ๑ เล่ม

อรรถกถาขุททกนิกาย ๒๘ เล่ม

๑๗. ขุททกนิกาย ปรมตถโชติกา ขุททกปาจอกุจกถา
๑ เล่ม

๑๘. ขุทฺทกนิกาย ปรมตฺถทีปนี อุทฺทหนอฏฺฐกถา ๑ เล่ม
๑๙. ขุทฺทกนิกาย ปรมตฺถทีปนี อิติวุตฺตกถอฏฺฐกถา ๑ เล่ม
๒๐. ขุทฺทกนิกาย ปรมตฺถโชติกา สุตฺตนิปาตอฏฺฐกถา
ปจฺมภาค ๑ เล่ม
๒๑. ขุทฺทกนิกาย ปรมตฺถโชติกา สุตฺตนิปาตอฏฺฐกถา
ทฺติยภาค ๑ เล่ม
๒๒. ขุทฺทกนิกาย ปรมตฺถทีปนี วิมานวตฺถอฏฺฐกถา
๑ เล่ม
๒๓. ขุทฺทกนิกาย ปรมตฺถทีปนี เปตวตฺถอฏฺฐกถา ๑ เล่ม
๒๔. ขุทฺทกนิกาย ปรมตฺถทีปนี เถรคาถาอฏฺฐกถา
ปจฺมภาค ๑ เล่ม
๒๕. ขุทฺทกนิกาย ปรมตฺถทีปนี เถรคาถาอฏฺฐกถา
ทฺติยภาค ๑ เล่ม
๒๖. ขุทฺทกนิกาย ปรมตฺถทีปนี เถรีคาถาอฏฺฐกถา ๑ เล่ม
๒๗. ขุทฺทกนิกาย ชาตกฏฺฐกถา เอกกนิปาตอฏฺฐกถา
ปจฺมภาค ๑ เล่ม
๒๘. ขุทฺทกนิกาย ชาตกฏฺฐกถา เอกกนิปาตอฏฺฐกถา
ทฺติยภาค ๑ เล่ม

๒๙. ขุทฺทกนิกาย ชาตกฏจกถา ทุคฺคินิปาตอฏจกถา
ตติยภาค ๑ เล่ม
๓๐. ขุทฺทกนิกายชาตกฏจกถาติก-ปญจกนิปาตอฏจกถา
จตุตถภาค ๑ เล่ม
๓๑. ขุทฺทกนิกายชาตกฏจกถาฉกุก-ทสกนิปาตอฏจกถา
ปญจมภาค ๑ เล่ม
๓๒. ขุทฺทกนิกาย ชาตกฏจกถา เอกาทสก-ปภินุณก
นิปาตอฏจกถา ฉกฺกฐภาค ๑ เล่ม
๓๓. ขุทฺทกนิกาย ชาตกฏจกถา วีสติ-จตุตาลีสนิปาต
อฏจกถา สดตมภาค ๑ เล่ม
๓๔. ขุทฺทกนิกาย ชาตกฏจกถา ปญญาส-อสีตินิปาต
อฏจกถา อฏจมภาค ๑ เล่ม
๓๕. ขุทฺทกนิกาย ชาตกฏจกถา มหานิปาตอฏจกถา
นวมภาค ๑ เล่ม
๓๖. ขุทฺทกนิกาย ชาตกฏจกถา มหานิปาตอฏจกถา
ทสมภาค ๑ เล่ม
๓๗. ขุทฺทกนิกาย สทฺธมมปฺปชฺชิติกา มหานิทฺเทศ
อฏจกถา ๑ เล่ม

๓๘. ขุทฺทกนิกาย สทฺธมฺมปฺปชฺชิติกา จุฬนิตฺตเสฏฺฐกถา
๑ เล่ม
๓๙. ขุทฺทกนิกาย สทฺธมฺมปฺปกาสินี ปฏฺฐสมฺภิทามคฺค
อฏฺฐกถา ปจฺมภาค ๑ เล่ม
๔๐. ขุทฺทกนิกาย สทฺธมฺมปฺปกาสินี ปฏฺฐสมฺภิทามคฺค
อฏฺฐกถา ทุติยภาค ๑ เล่ม
๔๑. ขุทฺทกนิกาย วิสฺสุทฺธชนฺวิลาสินี อปทานอฏฺฐกถา
ปจฺมภาค ๑ เล่ม
๔๒. ขุทฺทกนิกาย วิสฺสุทฺธชนฺวิลาสินี อปทานอฏฺฐกถา
ทุติยภาค ๑ เล่ม
๔๓. ขุทฺทกนิกาย มรฺตฺตวิลาสินี พุทฺธวํสอฏฺฐกถา
๑ เล่ม
๔๔. ขุทฺทกนิกาย ปรมตฺถทีปนี จริยาปิฎกอฏฺฐกถา
๑ เล่ม

อรรถกถาพระอภิธรรมปิฎก ๓ เล่ม

๔๕. อภิธมฺมปิฎกธมฺมสงฺคณี อฏฺฐสาสินีอฏฺฐกถา
๑ เล่ม

๔๖. อภิธมฺมปิฎกวิภงฺค สมุโฆหวิโนทนีอฎฺจกถา

๑ เล่ม

๔๗. อภิธมฺมปิฎกธาตุกถาที ปญฺจปกรณอฎฺจกถา

๑ เล่ม

คัมภีร์อรรถกถา ๔๗ เล่มนี้ ที่จัดพิมพ์เสร็จแล้ว
บางส่วน ได้ทำพิธีมอบถวายแด่มหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ เนื่องในวัน
ทำบุญอายุครบ ๖ รอบ ของอาจารย์พร รัตนสุวรรณ

ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ พิมพ์ ๔ เล่ม คือ

๔๘. กงฺขาวิตรณีนอฎฺจกถา ๑ เล่ม

๔๙. เนตฺตฺติอฎฺจกถา ๑ เล่ม

๕๐. วิสุทฺธิมคฺค ปจฺมภาค ๑ เล่ม

๕๑. วิสุทฺธิมคฺค ทฺตฺติยภาค ๑ เล่ม

รวม ๕๑ เล่ม

รายชื่อคัมภีร์ มหาจุฬาฎีกา ๒๖ เล่ม

ฎีกาพระวินัย ๗ เล่ม

๑. วชิรพทุฎีกา ๑ เล่ม
๒. สารตถทีปนีฎีกา ปจมภาค ๑ เล่ม
๓. สารตถทีปนีฎีกา ทุตติยภาค ๑ เล่ม
๔. สารตถทีปนีฎีกา ตติยภาค ๑ เล่ม
๕. วิมตฺวิโนทนีฎีกา ปจมภาค ๑ เล่ม
๖. วิมตฺวิโนทนีฎีกา ทุตติยภาค ๑ เล่ม
๗. กงฺขาวิตฺรณิปฺรารณ-อภิณหฎีกา ๑ เล่ม

ฎีกาพระสูตร ๑๓ เล่ม

ฎีกาทิฆนิกาย ๕ เล่ม

๘. ทิฆนิกาย สีนตฺถปฺปกาสนี สีสกฺขนฺธวคฺคฎีกา ๑ เล่ม
๙. ทิฆนิกาย สีนตฺถปฺปกาสนี มหาวคฺควคฺคฎีกา ๑ เล่ม
๑๐. ทิฆนิกาย สีนตฺถปฺปกาสนี ปาถิกวคฺคฎีกา ๑ เล่ม
๑๑. ทิฆนิกาย สาธฺวิลาสินี สีสกฺขนฺธวคฺคอภิณหฎีกา
ปจมภาค ๑ เล่ม

๑๒. ทิฆนิกาย สาธวิลาสินี สีลกษณุชวคคอภิทวฎีกา
ทุดิยภาค ๑ เล่ม

ฎีกามัชฌิมนิกาย ๓ เล่ม

๑๓. มชฎิมนิกาย สิ้นดฎปฎกาสนี มุสปลณณาสฎีกา
ปจรมภาค ๑ เล่ม

๑๔. มชฎิมนิกาย สิ้นดฎปฎกาสนี มุสปลณณาสฎีกา
ทุดิยภาค ๑ เล่ม

๑๕. มชฎิมนิกาย สิ้นดฎปฎกาสนี มชฎิมอุปริปณณาส-
ฎีกา ๑ เล่ม

ฎีกาสังยุตตนิกาย ๓ เล่ม

๑๖. สัฎยุตตนิกาย สิ้นดฎปฎกาสนี สัฎยุตตฎีกา ปจรมภาค
๑ เล่ม

๑๗. สัฎยุตตนิกาย สิ้นดฎปฎกาสนี สัฎยุตตฎีกา ทุดิยภาค
๑ เล่ม

ฎีกาอังคุดตรนิกาย ๓ เล่ม

๑๘. องคุดตรนิกาย สารดฎมณชฎสา องคุดตรนฎีกา
ปจรมภาค ๑ เล่ม

๑๙. องคุตตตริณิกาย สารตถมถชฺชสา องคุตตตริฎีกา
ทุตติยภาค ๑ เล่ม
๒๐. องคุตตตริณิกาย สารตถมถชฺชสา องคุตตตริฎีกา
ตติยภาค ๑ เล่ม

ฎีกาอภิธรรม ๓ เล่ม

๒๑. ธมฺมสงฺคณีสุมล-อนุฎีกา ๑ เล่ม
๒๒. วิภงฺกสมูล-อนุฎีกา ๑ เล่ม
๒๓. ปญฺจปกรณสมูล-อนุฎีกา ๑ เล่ม

ฎีกาปกรณ์วิเสส ๓ เล่ม

๒๔. ปรมตถมถชฺชสา วิสุทฺธิมคฺคมหาฎีกา ปจฺมภาค
๑ เล่ม
๒๕. ปรมตถมถชฺชสา วิสุทฺธิมคฺคมหาฎีกา ทุตติยภาค
๑ เล่ม
๒๖. เนตฺติฎีกา-เนตฺติวิภาวินี ๑ เล่ม

รวม ๒๖ เล่ม

คัมภีร์ฎีกา ๑๓ คัมภีร์ ๒๖ เล่มหนังสือนี้ อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ได้ดำเนินการจัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้ว รอทำปกอยู่ แล้วอาจารย์พร รัตนสุวรรณ ก็จากโลกมนุษย์ไปสู่ภูมิพิภพเสียก่อน

ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ จัดพิมพ์ ๔ เล่ม คือ

๑. มลिनทปण्या	๑ เล่ม
๒. เนตติ-เปฏโกปเทส	๑ เล่ม
๓. วินยสงคหอกฺกจกธา	๑ เล่ม
๔. มหาวัส ปจมภาค	๑ เล่ม

รวม ๔ เล่ม

รวมทั้งหมด ๘๑ เล่ม

หมายเหตุ สมัยอาจารย์พร รัตนสุวรรณ มีชีวิตอยู่ในโลกมนุษย์ จัดพิมพ์อรรถกถาเสร็จ ๔๗ เล่ม ฎีกา ๑๓ เล่ม รวม ๖๐ เล่ม

คณะศิษย์จัดพิมพ์ต่อมา ๒๑ เล่ม (ถึงพ.ศ. ๒๕๔๐)

ในขณะนี้ (ช่วงปลายปี ๒๕๔๐) ทางสำนักคั่นคว่ำทางวิญญานของอาจารย์พร รัตนสุวรรณ ซึ่งมีคุณศรีเพ็ญ จัตตะศรี ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาศาสนาเป็นประธานดำเนินงานอยู่ พร้อมคณะผู้ตรวจชำระคัมภีร์ได้ดำเนินการตรวจชำระจัดพิมพ์คัมภีร์อรรถกถา-ฎีกาอยู่อีก ๔ คัมภีร์ ๓ เล่มหนังสือ คือ

๑. คัมภีร์มิลินทปัญหาอรรถกถา-คัมภีร์มิลินท-ปัญหาฎีกา ๑ เล่ม
๒. คัมภีร์มหาวงศ์ (ภาค ๒) ๑ เล่ม
๓. คัมภีร์มหาวงศ์ฎีกา ๑ เล่ม

รวม ๓ เล่ม

ทั้ง ๔ คัมภีร์ ๓ เล่มหนังสือนี้ คาดว่าจะจัดพิมพ์เสร็จเรียบร้อยภายในปี พ.ศ. ๒๕๔๑

สำนักคั่นคว่ำทางวิญญาน, มูลนิธิพร รัตนสุวรรณ, ศูนย์พัฒนาศาสนา มจร. นั้น เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันซึ่งอาจารย์พร รัตนสุวรรณ ได้ก่อตั้งไว้ มีการส่งเสริมการปฏิบัติธรรม เจริญสมาธิวิปัสสนา จัดพิมพ์หนังสือธรรมะทางพระพุทธศาสนาเผยแพร่ จัดพิมพ์คัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ในการจัดพิมพ์คัมภีร์อรรถกถา-ฎีกานั้น ยังดำเนินไปเรื่อย ๆ ถ้าหากยังมีท่านทนายบดีผู้มีจิตศรัทธาบริจาคทรัพย์จัดพิมพ์ เล่มหนึ่ง จัดพิมพ์ ๑,๐๐๐ ชุด บริจาค ๑๒๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนสองหมื่นบาทถ้วน)

คัมภีร์ทางพระพุทธศาสนายังมีอยู่อีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งในประเทศไทยยังมีได้จัดพิมพ์เป็นเล่มหนังสือ

คัมภีร์ที่จะจัดพิมพ์ต่อไป

๑. วินยาลังการฎีกา	๒	เล่ม
๒. วินยวินิจฉยะ	๑	เล่ม
๓. วินยวินิจฉยฎีกา	๒	เล่ม
๔. อภิธัมมาวตาร	๑	เล่ม
๕. อภิธัมมาวตารฎีกา	๒	เล่ม
๖. มณีสารมัญจุสาฎีกา	๒	เล่ม
๗. อภิธัมมัตถสังคหปุราณฎีกา	๑	เล่ม
๘. ปรมัตถทีปนี	๑	เล่ม

พระศาสดายังทรงมีชีวิตอยู่

“ลिया โข ปนานนุท ตุมหากิ เอวมสฺส,
‘อดีตสตฺถุกิ ปาวจันิ, นตฺถิ โน สตฺถา’ติ. น โข
ปเนตฺ อานนุท เอวํ ทฎฺฐพฺพ, โย โว อานนุท มยา
ธมฺโม จ วินโย จ เทสิโต ปญฺญตฺโต, โส โว
มมจฺเจเนน สตฺถา” (ที. มหา. ๑๐/๒๑๖/๑๓๔)

“อานนทึ พวกเธอทั้งหลายอาจจะคิดว่า อีกไม่นาน
พระธรรมวินัยจักมีศาสดาล่วงลับไปแล้ว พระศาสดาของเรา
ก็จักไม่มีแล้ว อานนทึ เธอทั้งหลาย อย่าพึงเห็นอย่างนี้
อานนทึ ธรรมและวินัยอันใดซึ่งเราได้แสดงไว้แล้ว ได้บัญญัติ
ไว้แล้วแก่เธอทั้งหลาย ธรรมและวินัยอันนั้น จักเป็นศาสดา
ของเธอทั้งหลาย โดยการล่วงไปของเรา”

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์วิญญูญาณ ๔๗/๒ ถนนสามเสน
บางลำพู เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๙ ๑๐๒๐๐
โทร. ๒๘๒-๒๐๒๕, ๖๒๙-๑๙๕๑
โทรสาร ๒๘๑-๑๗๐๖
นางสาวศรีเพ็ญ จัตตะศรี ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

ผู้ตรากตรำ	ทำงาน	ทั้งชีวิต
สอนเด็กจิต	แม่พระธรรม	หลักคำสอน
สร้างสถูป	ศาลา	สถาพร
สร้างคัมภีร์	พระชินวร	ก่อนรอนราน
...สิ้นสำเนียง	เสียงธรรม	เคยดับ
ท่านสว่างลับ	ดับจิต	ปลิดสังขาร
มวลศิษย์สร้าง	ร่างเหมือน	เดือนวิญญาน
เพื่ออาสา	สืบสาน	งานต่อไป...

ศรีเพ็ญ จิตุหะศรี และคณะศิษย์

บัดนี้ร่างซึ่งได้กลายเป็นอริธาตุดิน บรรจุ
อยู่ใต้ฐานรูปปั้นเหมือน ซึ่งมวลศิษย์ได้สร้างไว้
เป็นสัญลักษณ์.....เดือนความทรงจำ.....ทุกสิ่ง
ทุกอย่างเสมือนหนึ่งสงบนิ่ง แต่.....

อนุสาวรีย์
นพทร สันติธรรม
ศูนย์นิเทศศาสตร์เพื่อสังคม
มหาวิทยาลัยราชภัฏ

พระเจดีย์อิสรภาพ

อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ศูนย์พัฒนาศาสนา มจร. แคมป์สน จ. เพชรบูรณ์